

УДК 007 : 304 : 070

Мордвінов С.Г.¹

Волинець Г.М.²

¹ студ. гр. СН-312м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЖАНР РЕПОРТАЖНОЇ ФОТОГРАФІЇ: ВІЗІЇ СЬОГОДЕННЯ

Жанр новітнього фоторепортажу базується на двох тенденціях: перша – збереження класичних підходів і принципів, друга – трансформація і вдосконалення відповідно до вимог сучасності. Ця жанрова форма має глибоке наукове підґрунтя: репортаж / фоторепортаж досліджували від часу його формування (з XIX ст.) – і до сьогодні. Із виникненням і розвитком світлопису репортаж набуває нових якісних характеристик – текст супроводжується серією знімків із місця події.

Репортаж порівнюють зі звітом: застосовуючи образно-художні засоби, журналіст відтворює подію, свідком якої він був. Втім, науковці зазначають, що «на відміну від замітки та звіту, репортаж не просто повідомляє менш чи більш детально про суспільно значущу подію як факт, а показує її перебіг з позиції автора як очевидця (учасника)» [1, с. 66]. Класичне визначення поняття «репортаж» подає В. Дрешпак: це «інформаційний жанр журналістики, що являє собою оперативне повідомлення кореспондента з місця події, у якій динамічно, з документальною точністю та емоційністю відтворюється дійсність у її розвитку через безпосереднє сприйняття автора та/або її учасників (очевидців), що створює ефект присутності читача, глядача чи слухача на місці події» [1, с. 66].

За визначенням М. Максимовича, фоторепортаж – це жанр, який повідомляє про «швидкопроминальні або довготривалі, несподівані або заплановані події: демонстрації, мітинги, фестивалі, конференції, аварії, стихійні лиха, спортивні події, концерти тощо. Використовуючи його, можна правдиво інформувати про найважливіші та найцікавіші події суспільно-політичного, економічного, культурного життя, висвітлювати перебіг

спортивних змагань» [2, с. 71]. Традиційно до основних ознак репортажів /фоторепортажів зараховують такі: оперативність, емоційність оповіді, наочність, ефект присутності й водночас – документальність. Втім, останнім часом трансформуються підходи щодо створення фоторепортажів: так, раніше обов'язковою умовою якісного репортажу було послідовне відтворення події; натомість сьогодні репортаж запозичує прийоми сторітелінгу, використовуючи гостроту сюжету. Зокрема, О. Нестеренко говорить про новий, мультимедійний формат фоторепортажів. По-перше, інтернет-медіа збільшують кількість світлин (раніше – 3-5) – до 15-20, які можуть об'єднувати і презентувати у вигляді слайд-шоу [3]. По-друге, змінюються і структурно-сюжетні принципи, і вимоги до зображальних особливостей фотографій.

За словами науковців, «репортажний знімок є історичним документом, на якому зафіксована та відображена певна подія чи явище. Його головними вимогами є достовірність та інформативність» [2, с. 70]. До професійної репортажної фотографії висуваються суворі вимоги: світлина має бути сформованим візуальним повідомленням, мусить розкрити суть висвітлюваної події, кадр – майстерно скомпонований (але не сфальсифікований, не суб'єктивно-зображальний – наприклад, фальсифікація фактів за допомогою «вирваного з контексту події» кадрування); зображення має бути виконане з дотриманням журналістських стандартів та етичних норм. У цілісному, завершеному фоторепортажі мають бути знімки з різних ракурсів, точок зйомки, мають бути різні кадроплани (деталь, середній план, загальний план; наблизений та віддалений і т.д.).

Отже, репортажна фотографія є ключовим візуальним компонентом журналістських матеріалів. На сучасному етапі розвитку фотожурналістики зазнають трансформації і структурно-змістові текстові блоки фоторепортажу, і формат світлин. Фотографії мають не лише дати читачам уявлення про подію, але й розповісти історію (про речі, про людину, про подію чи суспільно важливе явище). Нині жанр репортажної фотографії тяжіє до візуального сторітелінгу та презентується у нових мультимедійних форматах (наприклад, слайд-шоу). Саме тому вкрай важливі та необхідні подальші дослідження щодо трансформації репортажної фотографії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дрешпак В. Жанрологія журналістських творів : навчальний посібник. Дніпро : УМСФ, 2021. 186 с.
2. Максимович М. Фоторепортаж в царині сучасної зображальної журналістики. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2020. Випуск 4. С. 68–74. URL: <http://science.lpnu.ua/uk/sjs/vsi-vypusky/vypusk-4-nomer-2020/fotoreportazh-v-caryni-suchasnoyi-zobrazhalnoyi-zhurnalistyky>

3. Нестеренко О. Репортажні фотоісторії як мультимедійний формат представлення волонтерської діяльності. *Журналістика майбутнього: виклики, тенденції, перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 18–19 жовт. 2022 р.)*. Львів : Простір-М, 2022. С. 159–162.